

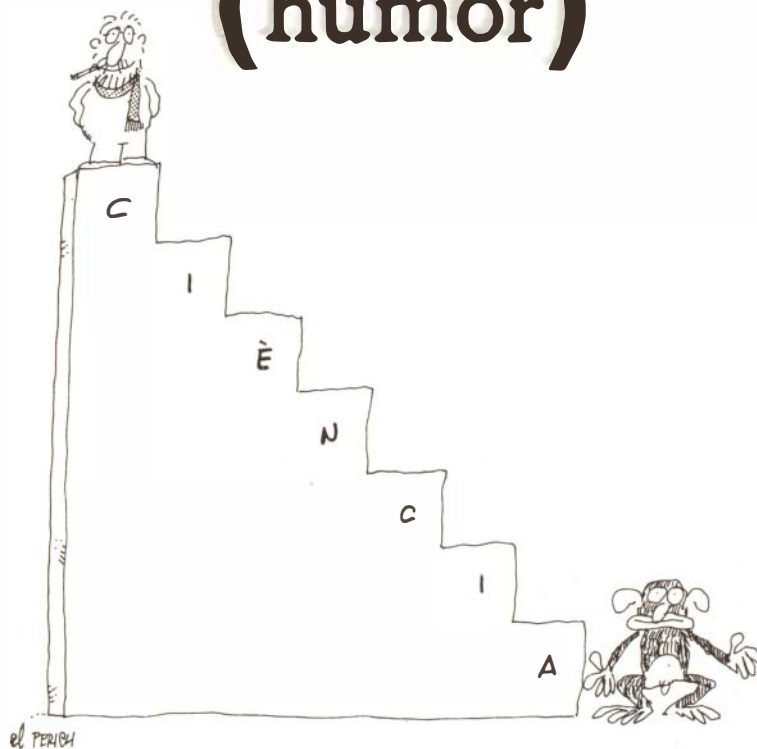
Es tracta d'una tasca pràcticament ad honorem, sens dubte impulsada per "amor a la ciència". Creiem que aquesta situació és paradoxal, gairebé dramàtica: en el moment històric de més gran expansió de la ciència i la tècnica, oficialment no es destina pràcticament cap recurs per promoure'n el millorament de l'ensenyança. S'accentua la gravetat d'aquesta qüestió en conèixer els grans pressuposts que, a d'altres països, són destinats a finançar projectes similars.

—Quant a la nostra incidència, tenim intercanvis permanents amb altres grups semblants, com el Grup de Física i Química de la Universitat Literària de València. A més, any rera any som presents als cursos d'estiu organitzats pel Col·legi de Llicenciats i, malgrat que no hàgim fet una tasca de difusió gaire extensa, ja hem implantat alguns cursos de treball segons el nostre mètode a Barcelona, Màlaga, Bilbao, etc., i enguany estem a punt de fer-ho a Ciutat de Mallorca, en un curs experimental que es dictarà en català. A d'altres llocs d'Espanya, com a Màlaga, alguns grups de docents han fet seves les nostres propostes i treballen a classe amb el nostre material.

De tota manera, el nostre projecte encara és incipient i prou lluny de tenir la incidència i la projecció que pretenem que tingui.

(E. A.)

(humor)

(ciència 1

juliol-agost 1980) 59

(jocs i entreteniments matemàtics)

Dedicarem

aquest primer article sobre els múltiples aspectes de les matemàtiques recreatives, en què mirarem de barrejar geometria i àlgebra, amb una recreació principalment geomètrica i una certa participació de l'anàlisi combinatoria, als "poliòminos".

Els poliòminos foren inventats per Solomon W. Golomb, investigador matemàtic del California Institute of Technology, l'any 1954. D'aleshores ençà, llur popularitat no ha parat d'augmentar, i és el cas que sovint els veiem esmentats a les revistes de matemàtiques recreatives, i també a les que podem considerar "més serioses" (com ara l'"American Mathematical Monthly"). Golomb mateix s'ha trobat en la situació ben curiosa que aquest producte dels moments de lleure li ha donat més fama que les investiga-

ELS POLIÒMINOS

per Manuel Risueño

Aquest article és el primer d'una sèrie de materials sobre l'aspecte recreatiu de les matemàtiques que apareixeran en aquesta secció fixa de (ciència). El seu autor, Manuel Risueño, publicà aquest treball en el primer número de la revista científica "Ciencia Nueva" que aparegué a Buenos Aires l'any 1970. Les persecucions polítiques d'aquests darrers anys a la República Argentina han impedit la continuïtat d'aquesta excel·lent revista —la primera en el seu gènere en llengua castellana—, a la qual retem homenatge des d'aquestes pàgines.

Fig. 1

Fig. 2

cions serioses, i fins i tot ha hagut de publicar-ne un llibre (*Polyminos*, Charles Scribner's Sons, New York, 1965).

El nom poliòmino és producte d'una d'aquestes etimologies deliberadament falses que agraden tant als nord-americans. Atès que una fitxa de dòmino és un rectangle format per "dos" quadrats, per analogia parlen de tròminos, tetròminos, etc., per a les figures formades per tres, quatre, etc., quadrats que tenen si més no un costat en comú. El nom col·lectiu de poliòminos comprèn totes aquestes figures, les formin el nombre de quadrats que vulgueu.

És clar que només hi pot haver un monòmino, o figura formada per un sol quadrat; amb la limitació que ja hem dit, que cadascun dels quadrats que integrin cada figura ha de tenir si més no un costat en comú amb un